

KØBENHAVNS BYRET DOM

afsagt den 10. marts 2022

Sag BS- [redacted]

[redacted]
(advokat [redacted])

mod

[redacted]
(advokat [redacted])

Denne afgørelse er truffet af dommer [redacted]

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 27. december 2013.

Sagen drejer sig om erstatning efter et færdselsuheld, hvor sagsøgeren den 29. december 2010 i sin bil blev påkørt bagfra af en HT-bus og efterfølgende har haft skulder- og nakkesmerter.

[redacted] har nedlagt følgende påstande:

Sagsøgte, [redacted] tilpligtes principalt til sagsøger at betale kr. 2.582.725,77. Heraf skal kr. 228.741,95 forrentes fra den 1. august 2012, kr. 338.145,31 skal forrentes fra den 1. august 2013, kr. 712.398,51 skal forrentes fra den 22. september 2014, mens restbeløbet på kr. 1.303.440 skal forrentes fra den 24. februar 2021 til betaling sker.

Subsidiært tilpligtes sagsøgte til sagsøger at betale kr. 2.434.213,77. Heraf skal kr. 228.741,95 forrentes fra den 1. august 2012, kr. 338.145,31 skal forrentes fra den 1. august 2013, kr. 1.867.326,51 skal forrentes fra den 22. september 2014, mens restbeløbet på kr. 1.303.440 skal forrentes fra den 24. februar 2021 til betaling sker.

Mere subsidiært påstås et mindre beløb efter rettens skøn.

[REDACTED] har påstået frifindelse, subsidiært betaling af et af retten fastsat mindre beløb med tillæg af renter i overens sstemmelse med sagsøgerens rentepåstand.

Sagsøgeren har fri proces til en betalingspåstand på 2.525.860,77 kr.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Forklaringer

Der er under sagen afgivet forklaring af sagsøgeren [REDACTED]

[REDACTED] har forklaret, at han den 29. december 2010 kom kørende ad Ørestads Boulevard og skulle dreje til venstre ad Vejlands Allé. Der var en stor lunke i asfalten, som var fyldt med vand, der var frosset til is. Han kørte langsomt hen til krydset og holdt for rødt lys. Da lyset blev grønt og han skulle til at køre, blev han torpederet bagfra af en bus. Han mente, at bussen kørte mere end 4-5 km/t. Han mærkede et knæk i nakken. Han havde fat i rattet med begge hænder og mærkede også et ryk i skuldrene. Efter uheldet kørte han ind til siden og udvekslede de nødvendige oplysninger med buschaufføren, hvorefter han kørte hjem. Han ringede til sin læge og kom til at tale med sygeplejersken. Han fik en tid hos lægen senere på dagen til en egentlig konsultation. Efterfølgende blev smerterne i hans skuldre værre. Den højre skulder var værst. Det blev værre i de følgende dage og hen over de næste 2-4 uger. Efter uheldet har han ikke kunnet sove med hovedpude grundet smerter i nakke og ryg. Han har ingen bevægelsesindskrænkning, men påvirkes af dårligere stillinger med hovedet om natten. Han har stadig nakke- og skuldergener og kan ikke løfte med den højre side. Han kan godt bære indkøbsposer og en spand med værktøj, men han kan for eksempel ikke længere løfte gipsplader.

Op til uheldet gik hans virksomhed godt. Han havde bygget sit firma op og fået flere samarbejdspartnere. Firmaet havde et godt renommé. Han blev udlært gulvlægger omkring 1989, men havde siden prøvet forskelligt andet arbejde og i årenes løb tilegnet sig en masse erfaring som tømrer. Han startede som selvstændig i 2006 og købte i 2009 en lejlighed på H.C. Ørstedsvej, som var opdelt i

50% erhverv og 50% beboelse. Han havde værksted i lejlighedens kælder. Tidligere havde han lejet et værksted ude i byen, som han delte med to andre håndværkere.

Efter ulykken har han ikke kunnet arbejde. Han fik sygedagpenge, indtil det ikke længere var muligt. Han havde ingen forsikring. Han var stadig ikke rask, da perioden med sygedagpenge udløb. Han havde dog stadig drømmen om at fortsætte sin egen virksomhed. Han mødte en person, som han indgik samarbejde med om at købe lejligheder på tvangsauktion og renovere dem, inden de skulle videresælges. Denne person afbrød dog samarbejdet med ham, fordi han ikke længere kunne arbejde som tømrer. Det lykkedes ham at få solgt lejligheden og derved begrænse tabet. Han prøvede en masse forskellige løsninger for at få sin virksomhed til at køre. Blandt andet ansatte han andre til at udføre det manuelle arbejde for sig, men aflønningen af medarbejderne tog hele overskuddet ud af virksomheden. Det var svært at finde samarbejdspartnere. Han prøvede derfor i stedet at sælge sin erfaring som byggerådgiver. Han prøvede også at sælge materialer med en vis fortjeneste. Det lykkedes nogle gange at sælge materialer til nogen, der kendte ham. De ville også gerne have ham som byggerådgiver. For eksempel arbejdede han i 2018 for en andelsboligforening, der skulle have nye badeværelser. En vens kone sad i andelsboligforeningens bestyrelse. Efter uheldet overvejede han at tage en uddannelse som bygningskonstruktør, men han gik ud i midten af 7. klasse og var ikke boglig. Han har ikke undersøgt nærmere omkring uddannelsen som bygningskonstruktør. Han har prøvet at forstå ligninger og regnestykker, men det lykkedes ikke. Han kan dog godt se, om et byggeri kan holde. Man skal vist have 9. klasses eksamen, HF-eksamen og 2½ års uddannelse oveni for at blive bygningskonstruktør. I 2012 mødte han sin kone, som begyndte at hjælpe til i virksomheden. De blev gift i 2014 og hun blev familiesammenført fra Filippinerne. I 2015 så han "skriften på væggen" og tænkte, at han nok aldrig kom til at arbejde som selvstændig igen på grund af smerterne i nakke og skuldre. Han turde dog ikke komme på offentlig forsørgelse, da det bragte familiesammenføringen i fare. I 2014 havde han en omsætning på cirka 1,5 million kroner. Han havde indkøbt materialer for en million kroner. Gennem nogle venner fik han kontakt til en husejer, som skulle have renoveret huset. Han ansatte en tømrersvend og en lærling - begge med løntilskud. Han vejledte dem i det daglige arbejde, men da der var gået et år, var de endnu ikke færdige med opgaven. Tømrersvenden forlod arbejdspladsen og lærlingen skulle på skole. Han fik herefter sin kone til at hjælpe med udførelse af restarbejdet. Hans virksomhed gik fint i 2015-2016. I 2017-2018 gik virksomheden endnu bedre på grund af badeværelserne i andelsboligforeningen. Arbejdet strakte sig over et par år. Han havde også lidt andet arbejde ved siden af andelsboligforeningen. I 2019-2020 fungerede hans kone som medarbejdende hustru i virksomheden. Hun arbejdede i realiteten som arbejdsmand, indtil hun den 12. december 2019 fødte deres barn og ikke længere kunne hjælpe til i virksomheden. Hun hjalp heller ikke så meget til i den sidste periode

af graviditeten. I hele 2020 havde hun barselsorlov, så han arbejdede i realiteten alene som rådgiver hele dette år.

Det var hans opfattelse, at buschaufføren ikke havde set islunken i vejen. Bussen kørte så hurtigt, at den skubbede hans bil ud i krydset. Han ved ikke, hvor hurtigt bussen kørte, men han vil skønne, at det var 20-25 km/t. I journalnotat af 29. december 2010 mente han med "lavhastighed" ca. 20-25 km/t. Da det var lige ved at blive grønt, havde han fjernet foden fra bremsen, så han var klar til at køre. Det var på dette tidspunkt, at hans bil blev ramt bagfra. Han besigtigede først sin bil nærmere, da han afleverede den til reparation hos mekanikeren. Han kan huske, at der var "noget" med bagklappen på hans Audi stationcar. Enten kunne den ikke åbne, eller også skulle den smækkes meget hårdt i. Det var nok kofangeren, der var blevet trykket ind, og havde ramt bagklappen. På billedet i ekstrakten side 155 kan man ikke se nogen skade på kofangeren, men kofangeren var af plastik, som nok har rettet sig ud igen. Kraften ved påkørslen ville nok have givet en større skade på kofangeren, hvis han havde haft foden på bremsen.

De to ejendomme anført i årsregnskabet for 2011, ekstrakten side 89, var henholdsvis en erhvervsejendom, som han havde købt ved udgangen af 2009, og en lejlighed han havde købt til renovering på tvangsauktion i 2011. Det var sidstnævnte lejlighed, som hans samarbejdspartner havde forladt. Han solgte udlejningsejendommen i 2012. Årets omsætning på 861.000 kr. skyldtes formentlig delvis salget af lejligheden. Han havde ingen ansatte, men hans kæreste hjalp ham i virksomheden. Han huskede ikke detaljerne. Han driver stadig en enkeltmandsvirksomhed sammen med sin kone, som er uden uddannelse. Hendes funktion i virksomheden er at bære materialer, skrue skrue i mv.

Parternes synspunkter

■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■ har i sit påstandsdokument anført:

" ...

HOVEDANBRINGENDER:

Ad forældelse:

Det bestrides som helt ufunderet, at der skulle være indtrådt forældelse i relation til sagsøgers indenretlige påstandsforhøjelse vedrørende tabt arbejdsfortjeneste, godtgørelse for varigt mén og erstatning for tab af erhvervsevne som opgjort ved sagsøgers processkrift 1 af 24. februar 2021 (EKS. s. 18 ff).

Det følger af forældelseslovens § 3, stk. 1, sammenholdt med lovens § 2, stk. 4, at forældelsesfristen er 3 år regnet fra skadens indtræden den 29.

december 2010. Sagsøger har udtaget stævning i sagen den 27. december 2013 og således forud for forældelsesfristens udløb.

Af forældelseslovens § 16, stk. 1, fremgår, at forældelsen afbrydes, når fordringshaveren foretager retslige skridt mod skyldneren med henblik på at erhverve dom, der fastslår fordringens eksistens og størrelse, og forfølger disse skridt inden for rimelig tid. Efter § 16, stk. 2, nr. 1, sker afbrydelsen ved indlevering af stævning og efter § 16, stk. 2, nr. 2, når påstand om fordringen nedlægges under retssagen.

Det følger af forarbejderne til forældelseslovens § 16, stk. 2, nr. 2, at bestemmelsen også omfatter tilfælde, hvor sagsøger under sagen forhøjer sit krav, jf. forslag til lov om forældelse af fordringer (LLF 2007.165). Endvidere fremgår det af lovforslagets bemærkninger til § 16 om afbrydelse af forældelse ved sagsanlæg, der foretages med henblik på at opnå en bindende afgørelse, at bestemmelsens indhold i det væsentlige svarer til hidtil gældende ret efter forældelsesloven fra 1908 med visse præciseringer. I bemærkningerne til stk. 2, nr. 2, er det gentaget, at bestemmelsens indhold er i overensstemmelse med hidtil gældende ret.

Bemærkningerne til § 16, stk. 1, nr. 1, og nr. 2, må herefter forstås således, at bestemmelserne skal fortolkes i overensstemmelse med hidtil gældende praksis om afbrydelse af forældelse ved stævning og nedlæggelse af nye påstande under en verserende retssag.

Retspraksis efter 1908-loven har anerkendt, at sagsanlæg har afbrydelsesvirkning, også for så vidt angår det krav, som fulgte af en påstandsforhøjelse, jf. for eksempel Højesterets dom af 8. november 2000 (U2001.317H).

I U2001.317H udtalte Højesteret, at det med tilstrækkelig bestemthed fremgik af stævningen, hvilke fordringer sagen angik. At kravet i stævningen foreløbigt var begrænset til kr. 10.000, indebar derfor ikke, at sagsanlægget ikke havde haft fristafbrydende virkning for krav ud over kr. 10.000.

Retspraksis efter 1908-loven tillægger i øvrigt sammenhængen mellem de krav, der er omfattet af den oprindelige påstand og den ændrede påstand, væsentlig betydning, og herunder hvorvidt sagsøger har taget forbehold for en ændring af påstanden eller på anden vis har gjort det klart for sagsøgte, at en ændring af påstanden kunne blive aktuelt.

Der henvises blandt andet til U2005.1316H, hvor Højesteret – med henvisning til, at der i stævningen var taget forbehold for en påstandsfor-

højelse – ikke fandt, at sagsøger havde været afskåret fra den senere påstandsforhøjelse. At kravet i stævningen foreløbigt var begrænset til 6 mio. kroner, kunne derfor ikke frakende sagsanlæggets fristafbrydende virkning for krav ud over 6 mio. kroner.

I FED2003.2068Ø udtalte landsretten – med henvisning til, at det af stævningen med tilstrækkelig klarhed fremgik, hvilke fordringer sagen angik – følgende: *”Den omstændighed, at sagsøger oprindeligt foreløbigt begrænsede sin påstand til 501.000 kr. kan ikke begrunde, at sagsanlægget frakendes fristafbrydende virkning efter 1908-loven i forhold til sagsøgers krav ud over 501.000 kr. Herefter, og da sagen siden sagsanlægget har været under forberedelse ved retten, er ingen del af sagsøgers krav forældet.”* Sagsøgte frafaldt forældelsesindsigelsen for Højesteret, jf. U2007.422H.

I U1995.505H fandt landsretten heller ikke, at den del af et erstatningskrav, som oversteg det i stævningen anførte beløb, var forældet. Der blev lagt vægt på, at det ved sagsanlægget var gjort klart for sagsøgte, at sagsøgeren under sagen ville kræve hele sit tab i anledning af skaden erstattet af de sagsøgte, hvorfor afbrydelse af forældelsen måtte omfatte hele sagsøgerens krav

”[...] således som dette efter retsplejelovens regler om ændring af den oprindelige påstand kan afgøres under en retssag.” Også i denne sag frafaldt man forældelsesindsigelsen for Højesteret.

At forældelseslovens § 16, stk. 2, nr. 1 og nr. 2, ikke har ændret retstilstanden efter 1908-loven understøttes i øvrigt af Højesterets dom af 17. juni 2013 (U2013.2608H), hvor Højesteret udtalte, at stævningen havde afbrudt forældelsen, også for betalingskrav ud over beløbet i stævningen. Dette med henvisning til, at det af stævningen klart fremgik, hvilken fordring sagen angik.

Det bemærkes i sammenhængen vedrørende nærværende sag, at såvel den oprindeligt nedlagte påstand (kr. 566.887,26) som påstandsforhøjelsen, jf. sagsøgers processkrift 1 af 24. februar 2021, notorisk udspringer af samme trafikulykke. Endvidere er der i stævningen (EKS. s. 7, 3 afsnit) taget udtrykkeligt forbehold for fremsættelse af alle yderligere krav i sagen; *”Der tages forbehold for omberegning og supplerende krav vedr. erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, særligt for perioden efter udgangen af 2012, ligesom alle øvrige krav forbeholdes. Endvidere er der mellem parterne uenighed om, hvorvidt der er årsagssammenhæng mellem den aktuelle skade og sagsøgers gener i skulderen.”*

Dertil kommer, at sagsøger i replik af 22. oktober 2019 (EKS. s. 15 ff) på ny har bekræftet overfor sagsøgte, at man da – i forlængelse af Retslægerådets supplerende besvarelse af 15. februar 2021 (bilag 13) – ville fremkomme med en opgørelse af det samlede krav i anledning af ulykken den 29. december 2010. I den sammenhæng har sagsøger også nærmere præciseret, *hvilke* yderligere krav, der ville blive fremsat i sagen. I mellemtiden begærede sagsøgte (på ny) sagen forelagt for Retslægerådet (tredje forelæggelse) uden bemærkninger eller indsigelser til varslingen om påstandsforhøjelse.

Videre henledes rettens opmærksomhed på, at udtalelsen i bilag 10 (EKS. s. 181 ff), som påstandsforhøjelsen i det hele støttes på, er indhentet af sagsøgte. Sagsøgte har således under hele forløbet været bevidst om, at der ville blive gjort yderligere krav gældende, herunder også hvilke specifikke krav der ville blive gjort gældende. Opgørelsen af kravene, herunder påstandsforhøjelsen, støttes endvidere på de økonomiske oplysninger, der er dokumenteret med stævningen.

Under disse omstændigheder er der ingen rimelige hensyn at tage til sagsøgte (indrettelseshensyn), og sagsøgtes forældelsesindsigelse bør på den baggrund afvises som ufunderet.

I relation til § 16, stk. 1, gøres det også gældende, at sagsøger har forfulgt de retslige skridt inden for rimelig tid, jf. forældelseslovens § 16, stk. 1, in fine. Sagsøger har fulgt rettens anvisninger, herunder også overholdt de af retten fastsatte frister for eksempelvis afgivelse af processkrifter, hvilket er tilstrækkelig til opfyldelse af kravet herom, jf. foreliggende litteratur samt retspraksis på området, for eksempel von Eyben, Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2012, s. 820, samt Højesterets kendelse af 16. november 2020, hvor Højesteret udtalte, at overholdelse af de af retten fastsatte frister var tilstrækkeligt til at opfylde kravet i lovens § 16, stk. 1, in fine.

Det er herefter sagsøgers principale synspunkt, at stævningsudtagelsen har haft en endelig fristafbrydende virkning også for påstandsforhøjelsen som opgjort ved sagsøgers processkrift 1 af 24. februar 2021. Det følger herefter af forældelseslovens § 19, stk. 3, at ny forældelsesfrist løber fra endelig dom, der i sagens natur endnu ikke er afsagt.

Subsidiært gøres det gældende, at der under alle omstændigheder er indtrådt foreløbig afbrydelse af forældelsesfristen i forbindelse med den omfattende skønsforretning (hele 3 forelæggelser for Retslægerådet), hvoraf de seneste 2 i øvrigt er sket på sagsøgtes begæring.

Der henvises i øvrigt til principperne i forældelseslovens § 21, stk. 4, hvoraf følger, at forældelse indtræder tidligst 1 år efter skønsforrettningens afslutning.

Da Retslægerådets seneste besvarelse først fremkom den 15. februar 2021, løber der således en 1-årig tillægsfrist tidligst fra dette tidspunkt, hvorfor der under alle omstændigheder ikke er indtrådt forældelse for så vidt angår krav, der er opgjort ved sagsøgers processkrift 1 af 24. februar 2021.

Ad sagsøgtes passivitet:

Det gøres herudover særskilt gældende, at sagsøgte ved sin passivitet har akkviesceret for sagsøgers ret til at gøre øvrige krav gældende, medens sagen har været under behandling i Retslægerådet.

Sagsøgte har end ikke – i en periode på 20 måneder – fundet anledning til at reagere på sagsøgers replik af 22. oktober 2019, hvoraf udtrykkeligt fremgår, at sagsøger vil opføre yderligere krav i sagen, ligesom sagsøgte allerede i svarskriftet kunne have opfordret sagsøger til at opføre forfaldne krav. Det gøres således gældende, at sagsøgte ved sin passivitet har accepteret, at påstandsforhøjelsen afventede en endelig afklaring i Retslægerådet vedrørende medicinsk årsagssammenhæng (og dermed kravets eksistens), jf. hertil også forældelseslovens principper om midlertidig afbrydelse ved forhandling og syn og skøn, jf. forældelseslovens § 21, stk. 4– 5.

Ad medicinsk årsagssammenhæng:

Det gøres gældende, at sagsøger fuldt ud tilstrækkeligt har dokumenteret, at der er medicinsk årsagssammenhæng mellem nakke-skulderklagerne og trafikulykken.

Der er klar tidsmæssig sammenhæng mellem symptombilledet og traumat, og der er ikke godtgjort nogen forudbestående klager eller efterfølgende klager, der kan begrunde fradrag i ulykkesménet.

Dette understøttes af den foreliggende udtalelse af 22. august 2014 fra Arbejdsskadestyrelsen (nu Arbejdsmarkedets Erhvervssikring), hvor trafikulykken den 29. december 2010 vurderes at have påført sagsøger et varigt mén på 12 % og et erhvervsevnetab på 35 %, EKS. s. 181 (bilag 10).

Til nærmere støtte for årsagssammenhæng henvises til internt lægeark (EKS. s. 62) særligt tilførsel af 27/10-13 PHO” Jeg synes ÅSH er ok, 19.01.11 står der ”STADIG” skuldersmerter... ” og tilførsel SBO 19/27-

13". Jeg er enig med makker i skuldermèn på 8 % og et sammenfald med n-generne. Samlet 12 %".

Årsagssammenhæng understøttes endvidere af de i sagen foreliggende speciallægeerklæringer fra henholdsvis overlæge [REDACTED] (EKS. s. 44) og overlæge [REDACTED] (EKS. s. 48), der jf. Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 4 (EKS. 65) oplyses at være overensstemmende uanset forskelligt sprogbrug. Eskesen vurderede beskedne følger efter whiplash traume og følger efter traumatisk læsion af højre skulderled. [REDACTED] tilsvarende, men mere lyrisk.

Det skal i sammenhængen specifikt fremhæves, at Retslægerådet i relation til spørgsmål 5 – 6 har anført, at sagsøgers skulderlidelse synes at være af degenerativ karakter og at færdselsuheldet ikke kan tages til indtægt for den degenerative skulderlidelse, men (min fremhævnings) at påvirkningen kan have gjort den symptomgivende. Således støtter Retslægerådet, at sagsøgers smerter og nedsatte bevægelighed i skulderregion kan henføres til nærværende trafikulykke.

Ligeledes har Retslægerådet under spørgsmål 10 anført, at sagsøgers gener fra højre skulder må betragtes som *længerevarende*, hvilket i erstatningsretlig henseende svarer til varige menbegrundende gener.

Sagsøger bemærker videre, at selvom Retslægerådet har givet udtryk for, at sagsøgers nakke ser ud til at bedres over tid, og at et skulderproblem som i nærværende i de fleste tilfælde vil bedres over tid, ændrer det ikke ved, at der de facto er tale om *længerevarende* gener uden kendt ophørsdato, som nu har stået på i 11 år. Uanset en eventuel udsigt til bedring i fremtidigt perspektiv, består der således i erstatningsretlig forstand en varig funktionsnedsættelse, der begrundes både varigt mén og dermed afledt erhvervsevnetab, jf. herved Arbejdsskadestyrelsens udtalelse i bilag 10.

Der henvises i øvrigt til Retslægerådets besvarelse af spørgsmål C i den supplerende besvarelse af 30. september 2019, hvor Retslægerådet har anført, at det ikke lader sig besvare, hvorvidt den degenerative skulderlidelse ville være symptomgivende inden for en tidshorisont på 5 eller 10 år uden nærværende traumatiske påvirkning.

Sagsøgte har således ikke med forelæggelserne for Retslægerådet løftet bevisbyrden for at Arbejdsskadestyrelsens fastsættelse af det traumatisk udløste mén, er forkert og sagsøgte har herunder ikke løftet bevisbyrden for, at sagsøgers nakke-skuldersmerter - med funktionsmæssige

begrænsninger og varigt indtægtstab til følge - også ville være opstået uden ulykken den 29. december 2010.

Ved en erstatningsretlig bedømmelse af årsagssammenhæng er det helt klare udgangspunkt, at "skadevolder må tage skadelidte, som skadelidte er". Der skal således kun tages hensyn til konkurrerende årsager - i dette tilfælde en ikke symptomgivende degenerativ skulderlidelse - hvis der er en høj grad af sandsynlighed for, at denne lidelse indenfor overskuelig tid ville have medført samme funktionsmæssige begrænsninger og indtægtstab som ulykken har afstedkommet.

Hvis dette ikke er tilfældet, ses der bort fra disse forhold - helt uden hensyntagen til, at en rask person uden denne lidelse måske *ikke* vil være påført en tilsvarende funktionsbegrænsning og erhvervsevnetab. Skadelidtes særlige skrøbelighed eller modtagelighed overfor den skadelige påvirkning begrænser således ikke adgangen til at kræve erstatning for den fulde følge.

Sagsøger fastholder således som anført, at trafikulykken den 29. december 2010 har forårsaget et varigt mén på 12 % samt et erhvervsevnetab på 35 %, jf. herved bilag 10.

Sagsøgtes synspunkt om, at de lægefaglige oplysninger med tidsmæssig relation til trafikulykken alene begrænser sig til en telefonkonsultation den 29. december 2010, er i øvrigt faktisk forkert.

Som bilag 16 (EKS. s. 71) er for eksempel fremlagt mail af 11. juni 2021 Region Hovedstaden, hvori bekræftes, at sagsøger har konsulteret egen læge på ulykkesdagen den 29. december 2010, og i den sammenhæng også har kørt sit sygesikringskort igennem terminalen. Det er således tilstrækkeligt bevist, at sagsøger er mødt op hos egen læge og der er blevet tilset, jf. også erklæring fra egen læge af 13. november 2013 (EKS. s. 61).

Sagsøgte har herefter fuldt ud tilstrækkeligt godtgjort strakssymptomer til de anerkendte ulykkesfølger, jf. klagegengivelsen til egen læge på ulykkesdagen (EKS. s. 43) og jf. Arbejdsskadestyrelsens udtalelse, der notorisk ikke tilsidesættes ved Retslægerådets besvarelser i sagen.

Ved rådets 3. besvarelse (EKS. s. 73) oplyser/bekræfter rådet, at den supplerende besvarelse af sagsøgtes spørgsmål 12-18, ikke udgør en ændring af rådets hidtidige besvarelser.

Ad bagatelpåkørsel:

Parterne er uenige om påkørselens "energi" og dermed "egnethed" til påføre personskade.

Sagsøgte har bevisbyrden for postulatet om, at ulykken ikke er egnet til at påføre varig eller længerevarende personskade i form af nakke-skuldersmerter. Sagsøgte har ikke godtgjort postulatet med en pc-crash eller på anden objektiv vis.

Retslægerådet har ved besvarelsen af spørgsmål 2 udtalt, at *"tekniske analyser af ulykkestilfældet ligger uden for Retslægerådets sagkundskab. (Og) Det kan overordnet nævnes, at det ikke har været muligt at definere en "minimumspåvirkning" ved whiplash traumer."*

Sagsøgtes bemærkninger om "bagatelpåkørsel" er herefter udokumenterede og det fastholdes, at en skadesanmeldelse (EKS s. 140) og en tak-satorrapport (EKS. 147) vedrørende det ene køretøj og buschaufførens eventuelle vidneforklaring (11 år efter traumet), er helt utilstrækkeligt bevis for sagsøgtes postulat.

U2011.128H er også i dette lys uanvendelig som præjudikat for nærværende sag.

Det gøres endvidere gældende, at Rådets besvarelse af spørgsmål 13 (EKS. s. 74) og 17 (EKS. s. 75) ikke ændrer på ovennævnte (og dermed ikke støtter sagsøgtes standpunkt), allerede fordi besvarelserne sker på grundlag af et omtvistet faktum om bagatelpåkørsel med 4 km./t.

Ad årslønsberegning:

Det fastholdes, at årslønnen i henhold til EAL § 7 udgør kr. 302.661,47 i 2010-niveau.

For selvstændigt erhvervsdrivende gælder som altovervejende hovedregel, at årslønnen efter EAL § 7 skal fastsættes til virksomhedens gennemsnitlige resultat før finansielle poster, herunder renter, de seneste 3 år forud for ulykken – i dette tilfælde til det gennemsnitlige resultat for 2008-2010.

Det følger af virksomhedens regnskaber for årene 2008-2010, jf. herved bilag 5-7, at resultatet i virksomheden før renter har været som følger:

2008:	369.350,07 kr.
2009:	249.976,64 kr.
2010:	288.657,70 kr.
Gennemsnitligt:	<u>302.661,47 kr.</u>

At Arbejdsskadestyrelsen i bilag 10 fejlagtigt har gengivet virksomhedsresultatet *efter* renter, ændrer ikke på, at årslønnen skal beregnes på sædvanlig og korrekt vis.

Ad erstatning for tabt arbejdsfortjeneste:

Det gøres gældende, at opgørelse af erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for selvstændige, der også efter ulykken forsøger at fastholde den selvstændige virksomhed, følgelig skal ske under hensyntagen til virksomhedens underskud. Opgørelsen i bilag 14 fastholdes således i det hele.

Det bestrides i øvrigt, at virksomhedens varierende materialeforbrug og driftsomkostninger kan tillægges betydning ved opgørelsen af den tabte arbejdsfortjeneste som påstået af sagsøgte. Det bemærkes hertil, at virksomheden i 2011 har haft et ekstraordinært lavt materialeforbrug (kr. 127.439,15) sammenholdt med såvel årene forud for ulykken som år 2012, hvilket kan forklare det lidt større materialeforbrug i 2012.

Såfremt sagsøgte fastholder synspunktet om, at (det "ekstraordinære") materialeforbrug i 2012 (kr. 666.581,52) skulle begrunde et mindre krav på tabt arbejdsfortjeneste end opgjort af sagsøger, er sagsøgte opfordret til at anerkende, at der i så fald også består et større krav på tabt arbejdsfortjeneste for år 2011 (materialeforbrug kr. 127.439,15) end opgjort af sagsøger. Sagsøgte ses ikke at forholde sig til dette.

Det gøres herudover gældende, at sagsøger som oplyst i stævningen i væsentlig grad har omlagt sin virksomhed, så han ikke selv skal foretage tungere fysiske løft og nakke-skulderbelastende arbejde. Et relativt forøget materialeforbrug efter ulykken skal i øvrigt tilskrives, at sagsøger som en del af sin byggerådgivning har købt diverse byggematerialer, der er videresolgt til kunder med en marginal fortjeneste. Han har dog ikke kunne tjene penge på udførelsen af arbejdet og anvendelsen af materialerne, som før ulykken. At materialeomkostningsniveauet (ift. omsætningen) i nogle år - efter ulykken - er større, kan derfor henføres til ulykkesfølgerne og behovet for omlægningen af virksomheden.

Ad erhvervsevnetabsberstatning:

Det bestrides, at sagsøger ikke har iagttaget sin tabsbegrænsningspligt.

Sagsøger har netop søgt at omlægge sin virksomhed fra at yde fysisk krævende håndværksydelser, til at yde mere rådgivning. Sagsøgtes standpunkt om, at sagsøger, som eneforsøger, burde have ladet sig omskole for at iagttage sin tabsbegrænsningspligt, savner grundlag al-

lerede fordi sagsøgte samtidig har afvist at betale tabt arbejdsfortjeneste til dækning af det midlertidige indtægtstab. Jeg henviser i øvrigt til bemærkningerne ovenfor vedrørende tabt arbejdsfortjeneste og materialeomkostningsniveau.

Arbejdsskadestyrelsen har udmålt et varigt mén på i alt 12 % for sagsøgers gener i skulder- og nakke-region og sagsøger er således begrænset i at kunne varetage såvel skulder- som nakkebelastende erhverv. Det fremgår også udtrykkeligt af den vejledende udtalelse i bilag 10, at man skønmæssigt har fastsat et erhvervsevnetab på 35 % under hensyntagen til, at sagsøger i varigt perspektiv vil have skånehensyn i forhold til nakke- og skulderbelastende funktioner, som i det konkrete tilfælde er årsagen til det nedsatte timetal og ansættelse af en deltidsmedarbejder.

Det bemærkes i øvrigt, at der ved fastsættelsen af sagsøgers erhvervsevnetab ligeledes er taget højde for, at der ikke er sket erhvervsmæssig afklaring. Desuagtet har Arbejdsskadestyrelsen udmålt et erhvervsevnetab på 35 % under hensyntagen til de ved ulykken pådragne funktionsbegrænsninger, jf. bilag 10, s. 4. (EKS. 184)

Dertil kommer, at sagsøger ikke er forpligtet til at lade sig afprøve kommunalt for at kunne føre bevis for sit erhvervsevnetab, jf. Højesterets dom af 26. november 2019 (U2020.356H).

Endelig bemærkes, at Arbejdsskadestyrelsen har oparbejdet særlig fagkundskab i relation til fastsættelse af mén og erhvervsevnetab, jf. for eksempel U1999.1565H. Dette indebærer, at der skal et *forment sikkert grundlag* for at tilsidesætte en vejledende udtalelse fra Arbejdsskadestyrelsen, jf. for eksempel U2005.3273H.

Det bestrides, at sagsøgte i den konkrete sag har tilvejebragt et sådant fornødent sikkert grundlag.

Til yderligere dokumentation for sagsøgers erhvervsevnetab er som bilag 17 fremlagt årsregnskaber fra sagsøgers virksomhed for årene 2013-2020.

Det fremgår af det seneste årsregnskab fra 2020, at resultatet før renter udgjorde – kr. 20.042,65, hvilket fuldt ud dokumenterer et varigt erhvervsevnetab overstigende det af Arbejdsskadestyrelsen udmålte svarende til 35 %.

Erhvervsevnetabserstatning som opgjort ved bilag 14, fastholdes således som retvisende for det sikre erhvervsevnetab efter trafikulykken den 29. december 2010.

Idet der henvises til sagsøgers processkrift III (EKS. s. 40), er sagsøgte processuelt opfordret til at begære sagen genforelagt for Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (tidligere Arbejdsskadestyrelsen), når myndighedens skøn og grundlaget for skønnet fortsat bestrides. Sagsøgte er ikke fremkommet med en sådan begæring, og retten bør også af denne grund være særdeles tilbageholdende med at tilsidesætte myndighedens skøn.

Sagsøgte bør ikke kunne drage fordel af eventuel bevisusikkerhed, som sagsøgte selv har skabt ved ikke at forholde sig til regnskabsmateriale, der har været i sagsøgtes besiddelse siden 9. juli 2021 (EKS. s 27 og EKS. s. 40), før umiddelbart op til forberedelsens afslutning.

Jeg bemærker i øvrigt, at sagsøgtes bemærkninger/anbringender vedrørende regnskabsmaterialet og den størrelsesmæssige opgørelse af kravet, i det væsentlige er af generel og ufunderet karakter, der ikke udgør et *sikkert og fornødent* grundlag for at tilsidesætte Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vejledende udtalelse om erhvervsevnetabets størrelse eller beregningsgrundlaget.

Det gøres i øvrigt gældende, at punktnedslag i 10 års regnskabsmateriale, for eksempel resultat før renter i 2018; kr. 252.343,41 (EKS. s. 128) ikke godtgør, at sagsøger i 2018 ved eget arbejde tjente ca. kr. 250.000, eller at han ved eget arbejde i varigt perspektiv kan tjene tilsvarende. I 2018 havde sagsøger undtagelsesvis opnået et større rådgivningsprojekt, og blev for den fysiske udførelse bistået af 3. mand og ulønnet af sin hustru. Hustruens betydning for omsætningen ses i nogen grad i 2019 og 2020, hvor hustruen har været fraværende grundet graviditetsrelateret sukkersyge, fødsel i december 2019 og efterfølgende barsel. Det bemærkes *ex tuto*, at hustruen ikke hjalp i virksomheden før ulykken, ligesom sagsøger ikke havde antaget lønnet hjælp..."

 har i sit påstandsdokument anført:

"...

3 ANBRINGENDER

3.1 Årsagssammenhæng.

3.1.1 Generelt.

Det gøres overordnet gældende, at der ikke er årsagssammenhæng mellem færdselsuheldet den 29. december 2010 og sagsøgerens nakke- og skuldresmerter, idet han ikke i den forbindelse pådrog sig en skuldreskade eller en forstuvning af halshvirvelsøjlen.

Retslægerådet har ved besvarelsen af spørgsmål 17 bekræftet, at de opfatter hændelsen som et lavenergitraume (side 75 - side 76).

Ifølge U2011.128H skal retten inddrage det forhold, at der er tale om et lavenergitraume ved vurderingen af spørgsmålet om årsagssammenhæng.

Det gøres gældende, at sagsøgeren har bevisbyrden for årsagssammenhæng, og at denne bevisbyrde ikke er løftet, når Retslægerådet ikke har villet forholde sig til betydningen af traumets intensitet og den beskedne kraftpåvirkning.

Det gøres gældende, at påkørslen ikke var egnet til at påføre sagsøgeren midlertidige eller varige lidelser i skulderen eller halshvirvelsøjlen, idet kraften ved påkørslen var begrænset og idet sammenstødet skete med lav hastighed, og alene medførte få materielle skader på sagsøgerens bil. Det er usandsynligt, at en påkørsel med 4-5 kilometer i timen, uden materielle skader på busen og med begrænsede materielle skader på sagsøgerens bil, skulle kunne medføre de beskrevne lidelser.

Det gøres derfor gældende, at der ikke er årsagssammenhæng mellem uheldet og sygeperioden fra den 1. januar 2011 til den 22. august 2014, der danner grundlag for sagsøgerens eventuelle krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Det gøres desuden gældende, at der ikke er årsagssammenhæng mellem uheldet og sagsøgerens eventuelle varige lidelser, der danner grundlag for sagsøgerens krav på godtgørelse for varigt mén og erhvervsevnetabserstatning.

3.1.2 Skuldergener.

Ifølge Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 1 (side 64) begrænser de lægefaglige oplysninger med tidsmæssig relation til uheldet sig til en telefonkonsultation den 29. december 2010, hvor der er oplysninger om påkørsel bagfra i lav hastighed af en bus, hvor sagsøgeren beskrev en oplevelse af et "knæk" og efterfølgende

stivhed i nakke og brystrygsøjle (side 43). Ved fornyet konsultation den 19. januar 2011 (side 42) angives der ifølge Retslægerådet fortsat smerter fra skulderåg og nakke og som noget nyt, at sagsøgeren ikke kunne løfte højre arm over vandret.

Retslægerådet bekræfter ved besvarelsen af spørgsmål 12 (side 74), at der ved konsultationen den 29. december 2010 ikke er beskrevet gener fra skulderen. Ved konsultationen den 19. januar 2011 er det beskrevet, at sagsøgeren ikke kunne løfte højre arm over vandret og tabte ting ud af hånden. Ud fra de lægelige akter er det ifølge Retslægerådet ikke muligt at angive præcis hvornår disse gener i højre skulder er startet.

Ved besvarelsen af spørgsmål 13 (side 74) anfører Retslægerådet, at det umiddelbart ville være rimeligt spontant at oplyse om symptomerne i højre skulder i forbindelse med konsultationen den 29. december 2010, hvis sagsøgeren på dette tidspunkt ikke kunne løfte sin højre arm over vandret. Retslægerådet forsøger at forklare den manglende omtale af symptomerne med, at de ved konsultationen beskrevne gener "måske" har overdøvet skuldergenerne, eller at skuldergenerne "kan være blevet" mere fremtrædende i perioden efter konsultationen den 29. december 2010.

Retslægerådet har imidlertid ved besvarelsen af spørgsmål 15 (side 75) sammenfattende bekræftet, at der ikke er dokumenteret strakssymptomer fra højre skulder i egen læges journal efter hændelsen den 29. december 2010.

Det kan derfor lægges til grund, at der ikke er omtalt problemer med højre arm eller skulder ved første kontakt med egen læge den 29. december 2010.

Retslægerådet anfører videre ved besvarelsen af spørgsmål 5 (side 66), at sagsøgerens lidelse i højre skulder er degenerativ og ikke traumatisk, idet en MR-scanning den 21. november 2012 har vist degenerative forandringer i skulderhøjdeleddet og fortykkelse af omfangsfolden.

Det fremgår videre af besvarelsen af spørgsmål 3 (side 65), at Retslægerådet på baggrund af beskrivelserne af sagsøgerens tilstand i journalen fra egen læge ikke kan forklare, hvilken skade der objektivt er påvist i sagsøgerens skulder i løbet af foråret 2011. Retslægerådet anfører således udtrykkeligt, at der i egen læges journal alene er oplysninger om smerter mellem skulderblade, i

nakken og ud i højre skulder. Den 23. marts 2011 er der oplysninger fra fysioterapeut om indskrænket bevægelighed i højre skulder. Retslægerådet konkluderer på den baggrund: "Der er ikke oplysninger i øvrigt og ikke oplysninger om objektive fund."

Som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 5 (side 66), er der heller ikke på baggrund af de efterfølgende undersøgelser grundlag for at fastslå, at sagsøgeren blev påført en objektivt konstaterbar skulderskade ved uheldet den 29. december 2010. De objektive fund er alle henført til sagsøgerens degenerative lidelser, som ikke skyldes uheldet.

Det gøres derfor gældende, at sagsøgeren ikke blev påført en objektivt konstaterbar skulderskade (kontusion) ved uheldet. Tværtimod viser besvarelsen af spørgsmål 5, at sagsøgeren alene har en degenerativ skulderlidelse, som ikke skyldes uheldet.

Det gøres desuden gældende, at den degenerative skulderlidelse ikke blev symptomgivende ved uheldet den 29. december 2010, idet skuldergenerne ifølge Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 15 ikke er dokumenteret i egen læges journal fra den 29. december 2010 (side 75).

På den baggrund gøres det gældende, at sagsøgeren ikke har løftet bevisbyrden for, at han pådrog sig en skulderskade ved uheldet den 29. december 2010, idet der ikke er tidsmæssig sammenhæng mellem uheldet og symptomdebut i de lægelige akter og idet der var tale om et lavenergitraume, som ikke er egnet til at medføre en varig skulderskade.

Der er dermed ikke strakssymptomer efter uheldet eller brosymptomer mellem uheldet og debut af de pågældende gener.

Som følge heraf er der ikke årsagssammenhæng mellem uheldet den 29. december 2010 og sygeperioden efter den 19. januar 2011, hvor sagsøgerens symptomer på en skulderskade debuterede. Der er ligeledes ikke årsagssammenhæng mellem uheldet og sagsøgerens varige skuldergener, der derimod skyldes den degenerative lidelse.

Arbejdsskadestyrelsen har i sin vejledende udtalelse (side 181) fastsat sagsøgerens méngrad til 12% og erhvervsevnetabet til 35%, fordi det var de vurderede, at der var årsagssammenhæng mellem hændelsen den 29. december 2010 og sagsøgerens skuldergener.

Retslægerådet har derimod fastslået, at det ikke er bevist, at der er årsagssammenhæng mellem uheldet og sagsøgerens skulderlidelse, der derimod er degenerativt betinget, ligesom de første symptomer fra skulderen først er beskrevet 19. januar 2011 - 20 dage efter uheldet den 29. december 2010.

Det følger imidlertid af retspraksis, at hvis Arbejdsskadestyrelsen og Retslægerådet er uenige om spørgsmål af lægefaglig karakter, skal domstolene lægge Retslægerådets erklæringer til grund.

3.1.3 Nakkegener.

Det gøres gældende, at sagsøgeren ikke har pådraget sig en midlertidig eller varig lidelse i halshvirvelsøjlen.

Det fremgår således af speciallægeerklæring af 11. marts 2012, at det var generne i form af smerter og indskrænket bevægelighed i højre skulderled, der var hovedårsagen til, at sagsøgeren ikke genoptog sit håndværksmæssige arbejde i egen virksomhed (side 45). Derimod havde sagsøgeren ikke længere gener fra nakken, idet der blev beskrevet fri bevægelighed i alle retninger i halshvirvelsøjlen og ingen ømhed i nakkefæster eller øvrige dele af nakke- / skuldermusklerne (side 46). Dette er bekræftet ved Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 10, hvor det anføres, at generne fra sagsøgerens nakke ser ud til at være bedret over tid (side 67). De er desuden ikke nævnt i egen læges journal efter den 19. januar 2011 (side 42).

3.1.4 Konkurrerende lidelser.

Ifølge Retslægerådets besvarelse af spørgsmål 8 (side 67) skyldes den psykiske ubalance, som sagsøgeren oplevede i tiden efter påkørslen ikke uheldet den 29. december 2010.

Det gøres på den baggrund gældende, at sagsøgerens eventuelle midlertidige og/eller varige indtægtsnedgang skyldes den pågældende psykiske ubalance og dermed ikke færdselsuheldet.

Som følge heraf fastholdes det, at sagsøgeren ikke har dokumenteret, at han har fået et varigt mén eller lidt et erhvervsevnetab, der skyldes uheldet og at han heller ikke har dokumenteret, at han har krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

3.2 Forældelse.

Sagsøgeren forhøjede den nedlagte påstand fra kr. 566.887,26 i stævningen af 23. december 2013 (side 5) til kr. 2.582.725,77 i processkrift 1 af 24 februar 2021 (side 18).

Det gøres gældende, at det fremsatte krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for 2013 på kr. 496.822,47 og for 2014 på kr. 215.576,56 er forældet.

Det gøres ligeledes gældende, at det fremsatte krav på godtgørelse for varigt mén på kr. 112.740 og det fremsatte krav på erhvervsevnetabserstatning på kr. 1.190.700 er forældet.

3.2.1 Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Det gøres gældende, at forældelsesfristen i henhold til forældelseslovens § 3, stk. 1 er 3 år og at forældelsesfristen i medfør af forældelseslovens § 2, stk. 4 for sagsøgerens krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste løb fra skadens indtræden den 29. december 2010, jf. U 2013.1823H.

Kravet på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for 2013 og 2014 var derfor som udgangspunkt forældet allerede den 29. december 2013.

Sagsøgeren tog forbehold i stævningen for supplerende krav vedrørende erstatning for tabt arbejdsfortjeneste (side 7). Det gøres imidlertid gældende, at dette forbehold alene har suspenderet forældelsesfristen indtil sagsøgeren kunne opføre sit eventuelle yderligere krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Selvom indhentelse af en vejledende udtalelse om méngrad og erhvervsevnetab ikke suspenderer forældelsesfristen for krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. U 2015.2445H, gøres det gældende, at sagsøgeren senest kunne have opgjort sit yderligere krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste den 22. august 2014, hvor Arbejdsskadestyrelsens vejledende udtalelse om erhvervsevnetabet forelå (side 181).

Dette understreges også af, at sagsøgeren i processkrift 1 af 24. februar 2021 (side 18) nedlagde påstand om, at kravet på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for 2013 og 2014 på samlet kr. 712.398,51 skal forrentes fra den 22. september 2014, som er 1 måned efter den vejledende udtalelse forelå, jf. erstatningsansvarslovens § 16.

Da sagsøgeren imidlertid først forhøjede påstanden med det pågældende krav den 24. februar 2021 - 6 ½ år efter at kravet senest kunne være opgjort - er kravet forældet.

3.2.2 Godtgørelse for varigt mén og erhvervsevnetabserstatning.

Det gøres gældende, at stævningen ikke afbrød forældelsesfristen for sagsøgerens eventuelle krav på godtgørelse for varigt mén og erhvervsevnetabserstatning, idet der ikke blev nedlagt påstand om betaling af sådanne krav og idet der heller ikke blev taget udtrykkeligt forbehold for at rejse sådanne krav.

Såfremt retten måtte finde, at stævningen har afbrudt forældelsesfristen for de pågældende krav, eller at forældelsesfristen var afbrudt fordi det var sagsøgte, der anmodede om den vejledende udtalelse (side 181), gøres det gældende, at forældelsesfristen alene var suspenderet til den 11. september 2015, som er 1 år efter, at sagsøgte afviste kravet i brev af 11. september 2014 (side 189), og meddelte, at man ikke kunne anerkende, at der forelå et varigt mén på 12% og et erhvervsevnetab på 35%.

Det følger derfor af forsikringsaftalelovens § 29, stk. 5, at forældelse indtrådte 1 år efter sagsøgtes afvisning af kravet. Det samme fremgår i øvrigt af forældelseslovens 21, stk. 5, idet der dog ikke har været indledt forhandlinger om kravet i nærværende sag, og af U2015.24445H.

På den baggrund har sagsøgeren haft 1 år fra den 11. september 2015 til at fremsætte det pågældende krav og da det ikke skete, er kravet forældet.

Det gøres subsidiært gældende, at forældelsesfristen for kravet på godtgørelse for varigt mén og erhvervsevnetabserstatning løb fra den 22. august 2014 (side 181) og dermed senest var forældet den 22 august 2017, som er 3 år efter, at den vejledende udtalelse forelå.

Dette understreges af, at sagsøgerens eventuelle krav på godtgørelse for varigt mén og erhvervsevnetabserstatning i medfør af erstatningsansvarslovens § 16 forfaldt senest den 22. september 2014. Det forhold at sagsøgeren, i strid med retspraksis, har valgt at opgøre de pågældende krav i henhold til taksterne i 2021, ændrer ikke på, at kravet forfaldt senest i 2014.

Da sagsøgeren først forhøjede påstanden med de pågældende krav den 24. februar 2021 - 6 år og 5 måneder efter at sagsøgte afviste kravet - gøres det gældende at kravet er forældet.

3.2.3 Forældelseslovens § 16

Såfremt retten måtte finde, at stævningen har afbrudt forældelsesfristen for sagsøgerens eventuelle krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for 2013 og 2014 og/eller for sagsøgerens eventuelle krav på godtgørelse for varigt mén og erhvervsevnetabserstatning gøres det subsidiært gældende, at kravene alligevel er forældede, idet sagsøgeren ikke har forfulgt sit krav ved at forhøje påstanden inden rimelig tid, jf. forældelseslovens § 16, stk. 1.

Som det fremgår af side 181 og side 191, kunne sagsøgeren have opgjort sit krav allerede den 22. august 2014, hvor den vejledende udtalelse om méngraden og erhvervsevnetabet forelå.

Sagsøgeren meddelte imidlertid først i sin replik af 22. oktober 2019 (side 17), at man nu ville fremkomme med en opgørelse af det samlede krav i form af tabt arbejdsfortjeneste frem til tidspunktet for Arbejdsskadestyrelsens udtalelse, godtgørelse for varigt mén svarende til 12%, samt erhvervsevnetabserstatning svarende til 35%.

Som det fremgår af side 190 blev sagsøgeren den 10. december 2019 bevilget fri proces til at nedlægge påstand om betaling af kr. 2.525.860,77. Alligevel nedlagde sagsøgeren først den 24. februar 2021 (side 18) påstand om betaling af kr. 2.582.725,77, hvilket var 1 år og 2 måneder efter, at sagsøgeren var blevet bevilget fri proces til at foretage påstandsforhøjelsen.

Da sagsøgeren således har kunnet opgøre sit krav siden den 22. august 2014, (side 181), da sagsøgte afviste kravet den 11. september 2014, (side 189), da sagsøgeren på trods heraf først den 22. oktober 2019 meddelte at man agtede at forhøje påstanden i overensstemmelse med den vejledende udtalelse, og da sagsøgeren på trods heraf først forhøjede påstanden den 24. februar 2021, har sagsøgeren ikke forfulgt sit krav inden rimelig tid, hvorfor stævningen ikke har afbrydende virkning for påstandsforhøjelsen, der dermed er forældet.

Det bestrides, at sagens forelæggelse for Retslægerådet har afbrudt forældelsesfristen, idet dette ikke afskar sagsøgeren fra at forhøje påstanden med kravene på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og idet kravet på godtgørelse for varigt mén og erhvervsevnetabsberstatning blev afvist allerede inden sagen blev forelagt for Retslægerådet første gang. Sagsøgeren havde derfor ikke grundlag for at lade en eventuelt påstandsforhøjelse afvente erklæringerne fra Retslægerådet.

Det bestrides desuden, at sagsøgte har udvist passivitet, idet sagsøgte allerede i brev af 11. september 2014 (side 189) afviste kravet på godtgørelse for varigt mén og erhvervsevnetabsberstatning. Som følge heraf havde sagsøgte ikke pligt til derudover at reagere på sagsøgerens replik af 22. oktober 2019, hvor kravet i øvrigt heller ikke blev fremsat, og hvor det allerede var forældet, idet kravet på godtgørelse for varigt mén og erhvervsevnetabsberstatning i hvert fald senest var forældet den 22. august 2017.

3.3 Den beløbsmæssige opgørelse af kravene.

3.3.1 Årslønsfastsættelse.

Det gøres gældende, at sagsøgerens krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og erhvervsevnetabsberstatning ikke er opgjort korrekt, idet sagsøgerens årsløn forud for uheldet alene kan opgøres til kr. 295.337, jf. side 182 (kr. 369.138 + kr. 249.822 + kr. 267.052 : 3).

Det bestrides at sagsøgerens årsløn forud for uheldet kan opgøres til kr. 302.661,47, idet gennemsnittet af resultatet før renter i 2008 - 2010 alene udgjorde kr. 295.337.

3.3.2 Generelt vedrørende erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og erhvervsevnetabsberstatning.

På baggrund af de fremlagte årsregnskaber fra 2008 til 2020 fastholdes det, at sagsøgeren ikke har lidt et midlertidigt eller varigt indtægststab, der kan henføres til uheldet, idet nedgangen i virksomhedens resultat skyldes en ændret udgiftsstruktur, konjunktursvingninger, eller bogføringsmæssige forhold i form af, at arbejde udført i et kalenderår kan være bogført i det efterfølgende kalenderår på grund af datoen for udstedelse af fakturarene.

Dette illustreres af følgende tal fra regnskaberne:

Omsætning før uheldet:

2008 (side 78):	kr.	945.900,93
2009 (side 82):	kr.	896.625,12
2010 (side 84)	kr.	859.596,85

Omsætning efter uheldet:

2011 (side 87):	kr.	198.498,40
2012 (side 94):	kr.	861.531,50
2013 (side 104):	kr.	437.890,68
2014 (side 109):	kr.	1.494.568,41
2015 (side 114):	kr.	626.086,14
2016 (side 119):	kr.	875.724,58
2017 (side 124):	kr.	1.262.504,30
2018 (side 128):	kr.	1.128.781,65
2019 (side 132):	kr.	137.488,05
2020 (side 136):	kr.	162.041,01

Materialekøb før uheldet:

2008 (side 78):	kr.	479.250,11
2009 (side 81):	kr.	409.699,01
2010 (side 84):	kr.	429.449,77

Materialekøb efter uheldet:

2011 (side 87):	kr.	127.439,15
2012 (side 94):	kr.	666.581,52
2013 (side 104):	kr.	386.087,21
2014 (side 109):	kr.	1.080.922,87
2015 (side 114):	kr.	325.703,77
2016 (side 119):	kr.	675.038,29
2017 (side 124):	kr.	753.079,92
2018 (side 128):	kr.	562.904,82
2019 (side 132):	kr.	129.637,98
2020 (side 136):	kr.	147.785,75

Det fremgår heraf, at udgiften til materialekøb udgjorde 50% af omsætningen i 2008, 46% af omsætningen i 2009 og 50% af omsætningen i 2010.

Efter uheldet udgjorde materialekøb 64% af omsætningen i 2011, 77% af omsætningen i 2012, 88% af omsætningen i 2013 og 72% af omsætningen i 2014. Der er således tale om en markant stigning i udgiften til materialekøb i forhold til omsætningen, hvilket ikke kan skyldes uheldet.

Det bemærkes desuden, at omsætningen i 2012 udgjorde kr. 861.531,50 og således var på niveau med omsætningen i 2008 - 2010.

Endelig bemærkes det, at omsætningen i 2014 udgjorde kr. 1.494.568,41, svarende til en stigning på 74% i forhold til omsætningen i 2010. I 2016 udgjorde omsætningen 875.724,58 og var dermed på niveau med omsætningen i 2008 - 2010. I 2017 udgjorde omsætningen kr. 1.262.504,30 og i 2018 udgjorde omsætningen kr. 1.128.781,65, hvilket svarer til en omsætningsstigning på 47 % og 31% i forhold til omsætningen i 2010.

Sagsøgeren har således - bortset fra 2011 og 2013 - frem til 2018 haft en omsætning i virksomheden, der var på niveau med eller højere end sagsøgerens omsætning i 2008 - 2010.

Selvom der således har været omsætningsnedgang i 2011 og 2013 bemærkes det, at omsætningen i 2012 var på højde med omsætningen før uheldet og at omsætningen i 2014 var væsentligt højere end før uheldet. Det må derfor antages at være tilfældigt, at omsætningen var lavere i 2011 og 2013.

3.3.3 Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste.

Det gøres gældende, at sagsøgeren ikke har dokumenteret, at han har krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, idet det ikke er bevist, at han som følge af uheldet har lidt et indtægtstab i sin egen virksomhed i perioden fra 1. januar 2011 til den 22. august 2014 - og slet ikke i den størrelse som fremgår af opgørelsen på side 191 - side 192.

Det bestrides at sagsøgerens eventuelle negative indtjening i virksomheden fra 2011 - 2014 skal indgå i beregningen af et eventuelt krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i de pågældende år, idet sagsøgeren ikke har opfyldt sin tabsbegrænsningspligt ved at fortsætte driften af sin virksomhed, når den ifølge opgørelsen side 191 - side 192 gav underskud på kr. 111.452 i 2011, på kr. 52.938 i 2012, på kr. 194.161 i 2013 og på kr. 33.302 i 2014.

Det gøres gældende, at sagsøgerens eventuelle krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for 2011 alene kan opgøres til kr. 295.337 - kr. 182.372, som sagsøgeren modtog i sygedagpenge, eller i alt kr. 112.965.

Det gøres derudover gældende, at sagsøgeren ikke har lidt et tab i form af mistet indtægt i sin virksomhed i 2012. Det fremgår således af omsætningstallene ovenfor, at sagsøgeren i 2012 havde den samme omsætning som i 2008 - 2010.

I 2008 - 2010 havde sagsøgeren et gennemsnitligt bogført materialekøb på kr. 479.250,11, kr. 409.699,01 og kr. 429.449,77. I 2012 havde sagsøgeren derimod et bogført materialeforbrug på kr. 666.581,52.

Resultatet af den ordinære drift i 2012 skyldes dermed ikke nedgang i omsætningen, men et øget materialekøb for at opnå omsætningen, hvilket ikke skyldes følger efter uheldet den 29. december 2010.

Hertil kommer, at sagsøgerens udgifter til lokaleleje steg fra kr. 24.000 i 2008 og 2009 til ca. kr. 44.000 i 2010, 2011 og 2012.

Sagsøgerens resultat af primær drift for 2012 er derfor ikke lavere end for 2008 - 2010 som følge af en reduceret arbejdsindsats fra sagsøgeren, men derimod som følge af forhøjede materiale- og driftsomkostninger.

Det gøres gældende, at sagsøgerens eventuelle krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for 2013 alene kan opgøres til kr. 295.337 - kr. 170.400, som ifølge side 182 er resultatet før renter i 2013.

Det gøres desuden gældende, at sagsøgerens eventuelle krav på erstatning for tabt arbejdsfortjeneste for 2014 alene kan opgøres til kr. 189.507,91 (kr. 295.337: 12 x 7,7).

3.3.4 Erhvervsevnetabserstatning.

Det gøres gældende, at sagsøgeren ikke har bevist, at han rent faktisk er blevet påført et varigt erhvervsevnetab på 35% som følge af uheldet.

Erstatningsansvarslovens § 5 har følgende ordlyd:

Har en personskade medført varig nedsættelse af skadelidtes evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde, tilkommer der skadelidte erstatning for tab af erhvervsevne.

Stk. 2. Ved bedømmelsen af erhvervsevnetabet tages hensyn til skadelidtes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for erhvervsmæssig omskoling og genoptræning eller lignende.

Stk. 3. Skadelidtes erhvervsevnetab beregnes i procent (erhvervsevnetabsprocenten). Der ydes ikke erstatning, såfremt erhvervsevnetabet er mindre end 15%.

Det gøres gældende, at sagsøgeren ikke har opfyldt sin tabsbegrænsningspligt, idet sagsøgerens erhvervsevnetab skyldes, at han med de aktuelle gener ikke kunne bestride skulderbelastende erhverv, hvorimod han kunne bestride andre typer erhverv uden problemer, idet det blev vurderet, at det var formålstjenligt at omskole sagsøgeren til et ikke skulderbelastende arbejde (side 50). Sagsøgeren har derfor ikke opfyldt sin tabsbegrænsning, idet han burde have ladet sig omskole til ikke skulderbelastende erhverv i stedet for at fortsætte med sin virksomhed.

Hvis retten måtte finde, at sagsøgeren har opfyldt sin tabsbegrænsningspligt ved at genoptage arbejdet i sin virksomhed, selvom det er skulderbelastende, gøres det gældende, at Arbejds-skadestyrelsens vejledende udtalelse (side 181) ikke er tilstrækkeligt bevis for, at sagsøgeren rent faktisk er blevet påført et varigt erhvervsevnetab på 35%, idet vurderingen af erhvervsevnetabet alene er foretaget på baggrund af de økonomiske oplysninger, der forelå i 2014.

Vurderingen af erhvervsevnetabet i henhold til erstatningsansvarslovens § 5 skal imidlertid foretages af retten på tidspunktet for sagens afgørelse i 2022. Retten skal derfor vurdere sagsøgerens indtægt på afgørelsestidspunktet og sammenholde denne indtægt med, hvad sagsøgeren kunne have tjent, hvis uheldet ikke var sket.

Hvis sagsøgerens indtægt på afgørelsestidspunktet er mindst lige så høj som sagsøgerens indtægt forud for uheldet, kan der som udgangspunkt ikke tilkendes erhvervsevnetaberstatning, heller ikke selvom retten måtte finde, at sagsøgeren har skånehensyn som følge af uheldet.

For selvstændigt erhvervsdrivende må det desuden vurderes, om en eventuel indtægtsnedgang skyldes skaden eller f.eks. konjunkturforsvarende.

Det fremgår af årsregnskabet for 2012, at sagsøgeren allerede på dette tidspunkt havde opnået samme omsætning som forud for uheldet og at resultatet af primær drift alene var mindre end forud for uheldet på grund af forøgede driftsomkostninger i form af materialeudgifter og husleje og ikke på grund af en reduceret arbejdsindsats fra sagsøgerens side.

Da sagsøgeren derfor fra 2012 til 2020 har oppebåret en indtægt i sin virksomhed, der i det væsentlige svarer til indtægten i virksomheden før uheldet, er han ikke berettiget til erhvervsevnetabserstatning.

Såfremt retten måtte finde, at sagsøgeren har krav på erhvervsevnetabserstatning, gøres det gældende, at sagsøgerens årsløn udgjorde kr. 295.337 i 2010 niveau.

Da den vejledende udtalelse forelå i 2014, gøres det gældende, at årslønnen alene skal opreguleres til 2014-niveau. Da årslønnen skal reguleres med 1,9 % i 2011, med 3,2% i 2012, med 3,2 % i 2013 og med 1,8 % i 2014, gøres det gældende, at årslønnen herefter udgør afrundet kr. 326.500.

Erstatningen kan herefter opgøres til: kr. 326.500 x 10 x 35%: Kr. 1.142.750.

Da sagsøgeren var 39 år på skadestidspunktet, skal der ske aldersreduktion med 10%.

Erstatningen kan herefter opgøres til kr. 1.028.475.

3.3.5 Godtgørelse for varigt mén.

Såfremt retten måtte finde, at sagsøgeren har krav på godtgørelse for varigt mén, gøres det gældende, at kravet skal opgøres på baggrund af taksterne i 2014, hvor den vejledende udtalelse forelå (side 181). Da méngraden dengang udgjorde kr. 8.175 kan et eventuelt krav på godtgørelse for varigt mén opgøres til 12 x kr. 8.175, eller kr. 98.100.

Sagsøgeren var 39 år på ulykkestidspunktet, hvorfor der ikke skal ske aldersreduktion..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettenns begrundelse og resultat

Det i sagen omhandlede færdselsuheld fandt sted den 29. december 2010. Sagsøger udtog stævning den 27. december 2013 med krav om tabt arbejdsfortjeneste, ligesom der blev taget "forbehold for omberegning og supplerende krav vedr. erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, særligt for perioden efter udgangen af 2012, ligesom alle øvrige krav forbeholdes". Efter udtalelser fra Arbejdsskadestyrelsen i 2014 samt Retslægerådet i 2017 og 2019 anførte sagsøger i replik af 22. oktober 2019, at sagsøger nu ville "fremkomme med en opgørelse af de samlede krav i anledning af trafikulykken", hvorunder der henvistes til tabt arbejdsfortjeneste, varigt mén og erhvervsevnetabsersstatning. Efter Retslægerådets yderligere udtalelse af 15. februar 2021 opgjorde sagsøger sit endelige krav i processkrift af 24. februar 2021. Stævningspåstand og forhøjelse udspringer af samme trafikuheld. Retten finder herefter, at sagsøger har afbrudt forældelsen ved udtagelse af stævning og ved efterfølgende at have fulgt rettens anvisninger, herunder frister under sagens forberedelse, har forfulgt de retslige skridt indenfor rimelig tid. Sagsøgers forhøjelse af påstanden i det sidstnævnte processkrift findes herefter ikke at være forældet.

Det fremgår af læge [REDACTED] journal ved undersøgelsen af sagsøger den 29. december 2010, at sagsøger ved påkørslen havde mærket et knæk og nu havde stivhed i nakken og ned midt thorakalt. Ved undersøgelse den 19. januar 2011 fremgår det af journalen, at sagsøger stadig havde smerter i skulderåget og nakken og ikke kunne løfte med højre arm over vinkelret og tabte ting ud af hånden. Det fremgår videre af journalen af 22. februar 2011, at sagsøger stadig havde smerter midt mellem skulderblade, op i nakken og ud i højre skulder med smerter ved abduktion over vinkelret og bagud, ligesom han ikke kunne sove på skulderen. Lægen har ved undersøgelse den 23. marts 2011 konstateret at der stadig var indskrænket bevægelighed og ved undersøgelse den 5. oktober 2012, at det gik med nakken, men at højre skulder stadig voldte problemer, dvs. smerter ved abduktion og yderpositioner i øvrigt.

Ved undersøgelse den 24. februar 2012 hos speciallæge i neurokirurgi, [REDACTED] [REDACTED] oplyste sagsøger, at han ved påkørslen fik slynget hovedet tilbage og herved registrerede et knæk i nakken og noget ubehageligt i højre skulderled. I løbet af de følgende få timer fik han tiltagende smerter i nakken og omkring højre skulderled. Sagsøger oplyste videre, at der efterfølgende til stadighed havde været gener i nakke, omkring højre skulderblad og i højre skulderregion. Det fremgår af lægeerklæringen af 11. marts 2012, at en ultralydsscanning af højre skulder havde vist en 5 mm stor forkalkning midt i subscapularisenen og breddeøgning af bursa subacromiale som udtryk for inflammation. Det fremgår af lægens konklusion, at sagsøger havde beskedne følger efter et whiplash traume med beskedne gener i nakken og normal bevægelighed i halshvir-

velsøjlen. Herudover var der en stærk mistanke om følger efter en traumatisk læsion af højre skulderled, som ikke var nærmere udredt eller behandlet.

Ved undersøgelse den 29. juni 2013 hos speciallæge i ortopædisk kirurgi, [REDACTED] oplyste sagsøger, at han ved påkørslen havde begge hænder på rattet og fik et ryk i nakken og begge skuldre. Det fremgår af lægens konklusion, at sagsøger havde nedsat bevægelighed i højre skulder med skurren og knagen ved bevægelse. Det fremgår videre, at der var normalt bevægeudslag i nakken, men ømhed lokalt og langsom bevægelse i denne. Der blev fundet overensstemmelse mellem de fremsatte klager og de objektive fund. Skademekanismen med en indirekte skade i højre skulder kunne godt forklare de aktuelle skuldergener. Endvidere fremgår det, at da der ikke tidligere havde været gener, måtte den efterfølgende konstaterede forkalkning i subscapularis senen være et sekundært bifund. Det anføres endelig, at strakssymptomer er til stede, da symptomer opstår ½ time efter uheldet, ligesom der er brosymptomer i hele forløbet.

Retslægerådet har i erklæring af 1. maj 2017 fundet overensstemmelse mellem vurderingerne i de to speciallægeerklæringer af 11. marts 2012 og 29. juni 2013.

Retslægerådet har i samme erklæring anført, at de to speciallægeerklæringer tyder på en rotatorcuff problemstilling forenelig med resultatet af ultralydsundersøgelsen den 21. marts 2011. Derudover har Retslægerådet anført, at MR-scanning den 21. november 2012 har vist degenerative forandringer i skulderhøjde leddet og fortykkelse af omslagsfolden. Forandringerne blev anført at have degenerativ karakter. Retslægerådet har videre udtalt, at færdselsuheldet ikke kunne tages til indtægt for en degenerativ skulderlidelse, men påvirkningen kunne have gjort den symptomgivende. Retslægerådet har endelig udtalt, at de objektive fund i de to speciallægeerklæringer var forenelige med de subjektive klager og at generne fra nakken så ud til at bedres over tid, mens generne fra højre skulder var persisterende og måtte betragtes som længerevarende.

Retslægerådet har i erklæring af 30. september 2019 anført, at røntgen den 21. marts 2011 af højre skulder bekræftede slidgigtforandringer i skulderhøjdeleddet og af halshvirvelsøjlen viste lette degenerative forandringer. MR-scanning af hele rygsøjlen den 23. september 2016 viste en højresidig diskusprolaps i halshvirvelsøjlen mellem 3. og 4. halshvirvel, samt mulig knoglebettinget påvirkning af nerverødder mellem 5. og 6. halshvirvel. Imidlertid forelå der ikke kliniske symptomer tydende på rodpåvirkning hverken prolaps eller knoglebettinget.

Retslægerådet har i erklæring af 15. februar 2021 anført, at de af sagsøger beskrevne gener i konsultationen den 19. januar 2011 var forenelige med problemstilling i skulderens styresener. Det var ikke ud fra de lægelige akter muligt at

angive præcis, hvornår disse gener var startet. De beskrevne billeddiagnostiske forandringer ville godt kunne være til stede uden at være symptomgivende, men ville også kunne tages til indtægt for den beskrevne bevægeindskrænkning i højre skulderled. Retslægerådet har endelig anført, at hændelsen, som den er beskrevet, opfattes som et lavenergitraume.

Arbejdsskadestyrelsen har i udtalelse af 22. august 2014 vurderet sagsøgers méngrad til 12 % og erhvervsevnetabet til 35 %. Det fremgår af notater fra Arbejdsskadestyrelsens lægekonsulenter, at k-læge den 24. oktober 2013 har anført, at "Der er formentlig åsh", at PHO k-læge den 27. oktober har anført, "Jeg synes ÅSH er ok" og at SBO k-læge den 29. oktober 2013 har anført at "Jeg er enig med makker i skuldermén på 8 % og et sammenfald medn-generne. Samlet mén 12 %."

Under henvisning til de ovenfor anførte lægelige oplysninger findes sagsøger at have godtgjort, at der er årsagssammenhæng mellem færdselsuheldet og generne i nakke og skulder.

Sagsøger har under konsultation den 29. december 2010 hos egen læge forklaret, at han blev påkørt med "lavhastighed". Sagsøger har i retten forklaret, at han med "lavhastighed" mente 20-25 km/t. Buschaufføren har i skadesanmeldelse af 30. december 2010 anført sin hastighed til "ca. 4-5 km/t", men har ikke afgivet forklaring i retten, ligesom der er ikke foretaget nogen teknisk beregning af bussens hastighed.

Herefter, og sammenholdt med skaderne på sagsøgers bil, findes sagsøgte ikke at have godtgjort, at der var tale om en bagatelpåkørsel, som ikke var egnet til at påføre de omhandlede gener i nakke og skulder.

Efter det i sagen fremlagte regnskabsmateriale sammenholdt med sagsøgers forklaring om sin uddannelse og erhverv og når henses til Arbejdsskadestyrelsens udtalelse af 22. august 2014 gives der sagsøger medhold i den subsidiære påstand, idet bemærkes, at sagsøger findes at have opfyldt sin tabsbegrænsningspligt.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 150.000 kr., af retsafgift med 13.920 kr., i alt 163.920 kr.

er ikke momsregistreret

THI KENDES FOR RET:

Sagsøgte, tilpligtes til sagsøger, at betale kr. 2.434.213,77. Heraf skal kr. 228.741,95 forrentes fra den 1. august 2012, kr. 338.145,31 skal forrentes fra den 1. august 2013, kr. 1.867.326,51

skal forrentes fra den 22. september 2014, mens restbeløbet på kr. 1.303.440 skal forrentes fra den 24. februar 2021 til betaling sker.

████████████████████ skal til Statskassen betale sagsomkostninger med 13.920 kr. og til ██████████████████████ betale sagsomkostninger med 150.000 kr.

Beløbene skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.